

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-2-527 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-14/448-129
Karar Tarihi : 29.03.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Bülent GÖKDEMİR, Burak SAĞLAM

C. BAŞVURUDA BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Tek-Sir Özel Eğitim Hizmet Turizm İnşaat Gıda Temizlik Tic. ve San. Ltd. Şti. (Özel Amasya Dershaneleri)
Gümüştü Mah. Atatürk Cad. Seven İş Merkezi No:9/B Amasya
- Çorum Final Eğitim Hizmet ve Tic. A.Ş. (Özel Can Final Dergisi Dershanesi)
Mustafa Kemal Paşa Cad. Şair Akif Sok. Sağıroğlu İş Merkezi No:29/B Amasya
- Güven Eğitim Öğretim San. ve Tic. Ltd. Şti. (Amasya Sınav Dergisi Dershanesi)
Hacı İlyas Mah. Milli Egemenlik Cad. Sağıroğlu İş Merkezi Kat:1 No:9/101 Amasya
- Ahi Özel Eğitim Öğretim Bas. Yay. Dağ. Paz. İnşaat Turizm ve Tic. A.Ş. (Özel Ahi Modern Fen Dershanesi)
Mustafa Kemal Paşa Cad. Kozlu İşhanı Kat:1-2-3-4 Amasya
- Şakalakoğlu Eğitim Hizmet İnşaat Turizm ve Nakliyat Tic. Ltd. Şti. (Özel Amasya Açık Dershanesi)
Hacılar Meydanı Mah. Kılıçarslan Cad. No:8 Amasya
- Amasya Özel Büyük Vizyon Dershanesi (Vizyon Dershanesi)
Kocacık Çarşısı Şeyh Zekeriya Sok. No:4 Merkez/Amasya
- Amasya Özel Dershaneler Derneği
Kocacık Çarşısı Şeyh Zekeriya Sok. No:4 Merkez/Amasya

E. DOSYA KONUSU : Amasya'da faaliyet gösteren dershanelerin aralarında yaptıkları anlaşma ile dershane ücretlerini birlikte belirledikleri ve belirlenen fiyatlara uymayan dershanelere para cezası verdikleri iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle;

- Amasya'da faaliyet gösteren özel dershanelerin aynı fiyatı uygulama hususunda kendi aralarında anlaşmaları ve bu konuda aralarında bir sözleşme yaptıkları, yalnızca Başarı Dershanesi'nin söz konusu fiyat birlikteliğinin dışında kaldığı,
- Belirlenen fiyatın altında fiyat uygulayan dershanelere para cezası verildiği; bu kapsamda Vizyon Dershanesi'ne 5000 TL para cezası uygulandığı,

- ve rekabet koşullarının tamamen ortadan kaldırıldığı iddiaları yer almaktadır.

50 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 30.09.2011 tarih ve 6794 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 25.10.2011 tarih ve 2011-2-527/İİ-11-385.SK sayılı İlk İnceleme Raporu 02.11.2011 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 11-55/1448-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 19.03.2012 tarih ve 2011-2-527/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; anılan teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına yer olmadığı, şikâyetin reddedilmesi gerektiği görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

60 I.1. İlgili Mevzuat

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 2. maddesinde "*öğrencileri, bir üst okulun veya yüksek öğretime giriş sınavlarına hazırlamak, istedikleri derslerde yetiştirmek ve bilgi düzeylerini yükseltmek amacıyla faaliyet gösteren özel öğretim kurumları*" olarak tanımlanan özel dershaneler, "özel öğretim kurumu" statüsünde ele alınmakta ve Milli Eğitim Bakanlığının denetimi altında faaliyet göstermektedirler.

Özel öğretim kurumlarının tahsil edecekleri ücretlere ilişkin hususlar 5580 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan ve 11.02.2009 tarihinde yürürlüğe giren "Özel Öğretim Kurumları Öğrenci ve Kursiyer Ücretleri Tespit ve Tahsil Yönetmeliği" ile düzenlenmiştir. Anılan Yönetmelik uyarınca, özel öğretim kurumları bir sonraki eğitim-öğretim yılında uygulayacağı ücretleri, her yıl Ocak ayından Mayıs ayının sonuna kadar ilan etmekle yükümlüdür. Bu tarihe kadar ücretlerini ilan etmeyen kurumlar bir önceki yıl uyguladıkları ücretleri tahsil etmek durumunda kalmaktadır. Öte yandan, ilan edilen ücretlerden daha fazla bir tutarın tahsil edilmesi, Yönetmeliğin 6/d maddesinde yasaklanan eylemler arasında yer almaktadır. Ancak, bu tutarın altına inilmesinin mümkün olduğu anılan Yönetmeliğin 6. maddesindeki "*...Bu ilanlarda ders yılı, aylık veya ders saati ücretiyle birlikte, peşin veya süreli ödemeler ve kurumca belirlenecek diğer indirimler belirtilir...*" ifadesinden anlaşılmaktadır. Bu bakımdan ilan edilen ücretlerin maksimum fiyat niteliğinde olduğu görülmektedir. Anılan Yönetmelik uyarınca, özel öğretim kurumları bir sonraki yıl tahsil edecekleri ücretleri belirlerken enflasyon oranı, yapılan yatırım gibi ölçütlere göre zam yapabilmekte, keyfi fiyat artırımına gidememektedir.

80 I.2. Hakkında İnceleme Yapılan Taraflar

Önaraştırma kapsamında Raportörlerce, Amasya'da bulunan Özel Amasya Dershanesi, Özel Can Final Dergisi Dershanesi, Amasya Sınav Dergisi Dershanesi, Özel Ahi Modern Fen Dershanesi, Özel Amasya Açık Dershanesi, Vizyon Dershanesi ve Amasya Özel Dershaneciler Derneği'nde inceleme yapılmıştır. Anılan dershaneler genel olarak ilk ve ortaöğretim seviyelerine yönelik dershanecilik hizmetleri vermekle birlikte, Vizyon Dershanesi faaliyetlerini KPSS sınavlarına hazırlık konusunda yoğunlaştırmıştır.

Anılan dershaneler ve şikâyet kapsamında yer almayan Başarı Dershanesi 12.07.2011 tarihinde Amasya Özel Dershaneciler Derneği'ni kurmuşlardır. Hâlihazırda dernek, Vizyon Dershanesi'nin bulunduğu adreste faaliyet göstermektedir. Derneğin yönetim kurulu başkanlığını, Vizyon Dershanesi'nin sahibi yürütmektedir.

I.3. İlgili Pazar

I.3.1. İlgili Ürün/Hizmet Pazarı

Türkiye’de Fen/Anadolu liselerine veya üniversiteye hazırlık aşamasında bulunan öğrenciler, eğitimlerinde destek alabilmek için özel dershanelere başvurumaktadırlar. Yukarıda da yer verilen ilgili mevzuat uyarınca dershaneler özel öğretim kurumu statüsünde olup aşağıdaki amaçlarla kurulabilmektedir:

- 100 a) Öğrencileri zayıf oldukları derslerden yetiştirmek ve bilgi seviyelerini yükseltmek,
b) Öğrencileri bir üst okulun giriş sınavlarına hazırlamak,
c) Belli alanlarda ilerlemek amacıyla araştırma ve inceleme yapmak, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda uzmanlaşmak isteyen öğrencilere gerekli olanak ve ortamı sağlamak, bu gibi öğrencileri tespit ve teşvik etmek.
- Ülkemizde dershaneler özellikle (b) bendinde belirtilen amaca yönelik olarak faaliyet göstermektedir. Bu amaca yönelik olarak kurulan dershaneler;
- (i) Üniversite hazırlık kursları,
(ii) Anadolu, Fen Liseleri ve Anadolu Meslek Liseleri ile Özel Liselere giriş kursları,
(iii) Yetiştirme (takviye) kursları (Ortaöğretim ve ilköğretim ara sınıfları için)
- 110 hizmetlerini sunabilmektedir. Genel itibarıyla dershaneler her üç hizmet türünde de faaliyet gösterebilmektedir.

Dosya bakımından, şikâyet konusu özel dershanelerden Vizyon Derşanesi dışında kalanların genel olarak ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine yukarıda bahsi geçen amaçların tümüne yönelik olarak eğitim ve öğretim hizmetleri sunduğu anlaşılmış, bu itibarla ilgili ürün pazarı "*ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine yönelik özel dershanecilik hizmetleri pazarı*" olarak tespit edilmiştir.

I.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

- 120 Şikâyete konu eylemlerin Amasya merkezinde bulunan dershaneler tarafından gerçekleştirildiği iddiası ve bu ilde ikamet eden öğrencilerin başka illerde bulunan özel dershanelerden eğitim almalarının ulaşım ve zaman bakımından zor olması dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar "*Amasya ili - Merkez*" olarak tespit edilmiştir.

I.4. Değerlendirme

Dosya mevcudundan, yapılan incelemeler sırasında anılan özel dershaneler arasında akdedilen bir fiyat anlaşması veya bu tür bir anlaşmaya karine teşkil edebilecek herhangi bir bilgi ya da belgenin varlığına rastlanılmadığı anlaşılmıştır.

Öte yandan, söz konusu teşebbüslerin fiyat tespiti açısından bir arada hareket edip etmediklerini belirlemek üzere, 2010 ve 2011 yıllarına ilişkin fiyat verileri incelenmiş ve fiyat hareketlerinin analizi amacıyla iki tür fiyat verisi dikkate alınmıştır.

- 130 Bunlardan birincisi, dershanelerin Milli Eğitim Bakanlığına düzenli olarak bildirmek ve kamuoyuna duyurmakla mükellef kılındığı, bir tür taahhüt edilen maksimum fiyat işlevi gören birim ders saati ücretleridir. Kayıt döneminde her bir dershane, söz konusu birim ders saati ücreti üzerinden çeşitli oranlarda indirim yaparak, öğrenci bazında nihai fiyatı belirlemektedir. Dolayısıyla anılan fiyat verileri fiilen uygulanan fiyatları yansıtmamakta, bir tür referans fiyat olarak işlev görmektedir.

İkinci veri seti, dershaneler tarafından öğrencilerden fiilen tahsil edilen fiyatları ihtiva etmektedir. Dershanelerin yasal mevzuat gereği ücretsiz hizmet sunmakla yükümlü olduğu öğrenciler ile yapılan başarı sınavlarında dereceye girerek çok düşük fiyatlarla hizmet

140 sunulan öğrencilere ilişkin veriler anılan veri setinin dışında bırakılmış, her bir dersane için, hizmet sunulan sınıflar bazında uygulanan en düşük ve en yüksek fiyatlar değerlendirmeye alınmıştır. Saat başına uygulanan ücretlerin de değerlendirmeye alınmasının gerekli olup olmayacağı konusunda ise esasen ikinci tip veri setinin üretilmesinin ardından, söz konusu sette yer alan en düşük ve en yüksek fiyatların dersane bazında uygulanan yıllık ders saatine bölünmesiyle anılan veri setinin elde edilmesi mümkündür. Böylece, dersane bazında öğrencilere sunulan yıllık ders saati sayılarındaki farklılaşma ortadan kaldırılarak daha rafine bir fiyat veri seti elde edilmiş olacaktır. Ancak, uygulamada söz konusu veri setini üretmek mümkün olmamıştır. Zira dersaneler yıllık sunulacak en az ders saati zamanının dışında, sınıf ve hatta öğrenci bazında ek ders ve etüt programları uygulayabilmekte, bunların net istatistiklerini ise tutmamaktadır. Bu itibarla saat başına uygulanan ders ücreti verileri analize dâhil edilmemiştir.

150 Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden; Milli Eğitim Bakanlığına bildirilen ve kamuoyuna duyurulan gösterge niteliğindeki tavan fiyatların dersaneler bazında ciddi ölçüde farklılaştığı anlaşılmıştır. Aynı şekilde, fiilen uygulanan en alt ve en üst fiyatlara yönelik incelemede de fiili fiyatların da ciddi ölçüde farklılaştığı tespit edilmiştir. Üstelik söz konusu fiyatların içinde dershaneden dershaneye değişen, yayın, ek ders, etüt hizmetleri ve servis hizmeti gibi unsurlar da mevcuttur.

160 Ayrıca, diğer önemli bir husus, her bir dersane için fiyat limitlerinin arasında yer alan öğrenci başına ücretlerin de anlamlı oranda çeşitlilik göstermesidir: Örneğin, sınıf bazında fiyat çeşitlenmesi en az olan Sınav Dershanesi'nde 2011 yılında öğrenim hizmeti alan 82 adet 8. sınıf öğrencisi için (.....) TL arasında değişen 8 farklı fiyat söz konusudur. Bu durumun hemen tüm dersane ve sınıflar için geçerli olduğu görülmektedir.

Bu çerçevede, gerek dersaneler tarafından Bakanlığa bildirilen gösterge fiyatlardaki, gerekse fiilen uygulanan fiyatlardaki farklılıklar dikkate alınarak, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddiaya yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.